

Datum

19 januari 2024

Onderwerp

VNG inbreng CD arbeidsmarktbeleid 25 januari

Geachte woordvoerders sociale zaken van de vaste Kamercommissie SZW,

U heeft op 25 januari het commissiedebat Arbeidsmarktbeleid. Hierbij geven we u vanuit de gemeenten drie punten mee voor het debat.

Mocht u vragen hebben of een toelichting wensen op meer voor gemeenten belangrijke dossiers op het gebied van sociale zaken c.q. arbeidsmarkt, neemt u dan gerust contact op.

Algemene aandachtspunten

In algemene zin geven de gemeenten u met betrekking tot de arbeidsmarkt graag de volgende punten mee.

- Een grotere rol voor de regio in arbeidsmarktbeleid, specifiek voor de centrumgemeente en bijbehorende (triple helix) partners, vraagt ook om voldoende mogelijkheden en middelen voor regio's om deze inzet te plegen passend bij de eigen regio.
- Erkenning van de urgentie van Leven Lang Ontwikkelen (LLO) is van groot belang: onderschat niet de enorme impact van het ontbreken van (verbeterde versie van) een instrument als STAP in de uitvoering ervan.
- We roepen op tot een optimale aansluiting van arbeidsmarktbeleidsinstrumenten op de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur en regionale arbeidsmarktdienstverlening door de Regionale Werkcentra (RWC's), vanuit de regionale werkgelegenheidsbehoefte en samenwerking met partners.
- Wij roepen op dit regionale, sociaaleconomische perspectief mee te nemen in de integrale samenwerking van de ministeries van SZW, EZK en OCW in de verdere uitwerking van de arbeidsmarktinfrastructuur.

Specifieke aandachtspunten commissiedebat

Met betrekking tot het commissiedebat vragen wij graag uw aandacht voor drie specifieke punten:

1. STAP-budget

Het is erg positief dat de urgentie van een toekomstbestendige arbeidsmarkt – de context waarin STAP is ontwikkeld – nog altijd (h)erkend wordt door het kabinet. Deze urgentie is sinds de ontwikkeling van de beleidsmaatregel alleen maar toegenomen. Gemeenten herkennen de uitkomst van de evaluatie over de uitvoering van STAP. Ook wij vinden het een belangrijk aandachtspunt om meer richting te geven om de arbeidsmarktrelevantie (beter) te borgen. We juichen dan ook toe dat

er wordt aangekondigd nauw aan te sluiten bij het actieplan Groene en Digitale banen, alsmede ook de zorg en onderwijs.

De voorgenomen maatregelen bieden een kansrijk perspectief voor een gerichtere, meer arbeidsmarktrelevante inzet van de STAP-regeling als arbeidsmarktinstrument. Een betere aansluiting hierop van publieke onderwijsaanbieders is hierin een belangrijk aandachtspunt.

Wij geven u aanvullend graag nog enkele belangrijke aanvullende aandachtspunten mee:

- Naast arbeidsmarktrelevantie, is ook het bereiken van de beoogde doelgroep een belangrijk aandachtspunt. Om- en bijscholing voor de beroepsbevolking met verouderde vaardigheden, dan wel actief in verdwijnende/veranderende banen, is waar belangrijke impact gemaakt kan worden. De STAP-regeling kan voorzien in een financiële ondersteuning en stimulans hiertoe, maar er lijkt in de evaluatie en maatregelen geen/onvoldoende aandacht voor de aansluiting op andere essentiële randvoorwaarden voor optimale impact. Gemeenten vragen daarom of u het kabinet wilt oproepen om:
 - actief een link te leggen naar het organiseren van deze randvoorwaarden en een versterkte koppeling tussen de beschikbare (regionale) arbeidsdienstverlening en inzet van het STAP-budget, met het UWV als kassier en ketenpartner. Om goede aansluiting te krijgen van de arbeidsmarktdienstverlening in de regio is het van belang om ontwikkeling, laagdrempelige ontsluiting van informatie, loopbaanoriëntatie en begeleiding te stimuleren. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden die een vliegwieleffect hebben op optimale inzet van een regeling zoals het STAP-budget.
 - naast het voorstel om voorrang te verlenen aan aanvragen t.b.v. scholing binnen de speerpuntsectoren, ook regionale arbeidsmarktrelevantie op basis van regionale werkgelegenheidsbehoefte- en ontwikkeling, mee te nemen in de arbeidsmarktrelevantie beoordeling. Deze kan namelijk (sterk) verschillen per regio.
 - prioriteit te geven aan het spoedig inzetten van passende maatregelen voor de (individuele) scholingsmogelijkheden van inwoners.

2. Aanvullende maatregelen aanpak arbeidsmarktkrapte

Het is positief te vernemen dat het kabinet de arbeidsmarktkrapte, en de enorme impact ervan op de economie alsmede de realisatie van grote maatschappelijke opgaven, erkent en met urgentie wenst op te pakken. De bestaande actielijnen en maatregelen bieden een mooi perspectief waar in de komende periode een verschil mee gemaakt kan gaan worden. De integrale benadering met ministeries OCW en EZK (o.a.) is een belangrijke stap voorwaarts.

Met de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur wordt de grote rol van de regio in arbeidsmarktdienstverlening bestendigd. Een nadruk op de regionale werkgelegenheidsbehoefte, evenals de regionale aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en bedrijfsleven is essentieel. Ook in het actieplan Groene en Digitale banen is helder dat het gebeurt in de regio.

Wij hopen dat u de minister wilt vragen voor voldoende mogelijkheden en middelen voor regio's om een grote rol te spelen in arbeidsmarktbeleid, specifiek de centrumgemeente en bijbehorende (triple helix) partners. Het is van belang dat de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur en de toekomstige regionale arbeidsmarktdienstverlening een vliegwielfunctie heeft voor diverse

arbeidsmarktinstrumenten die van landelijke ontwikkeling, naar regionale uitvoering gebracht moeten worden.

3. Vervolg Beleidslijnen Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

De erkenning van een groeiende noodzaak voor Leven Lang Ontwikkelen (LLO) is essentieel. Wij delen de geuite zorgen over het afnemen en stagneren van deelname aan LLO-trajecten. Positief is om de gedeelde verantwoordelijkheid voor LLO terug te zien, waarbij de (rijks)overheid een faciliterende en stimulerende rol inneemt. Tegelijkertijd zien we dat deze houding t.o.v. LLO nog verschilt tussen de ministeries, waarbij op onderdelen ook nog (té) vaak primair wordt vertrokken vanuit de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werkenden. Een groot deel van het Nederlandse verdienvermogen komt van het mkb, waar een groot deel van de beroepsbevolking actief is. Nog los van de ervaren urgentie, is het van belang te erkennen dat niet vanzelfsprekend uitgegaan kan worden van voldoende eigen (organiserend) vermogen van bedrijfsleven en individuen LLO zelf te ondernemen. Gegeven de dwarsdoorsnijdende opgave die LLO vormt, kunnen we het als overheid niet laten gebeuren dat we onze (benodigde) rol onderschatten. Wij vragen daarom om:

- Voorzetting van het STAP-budget: zeker voor het faciliteren en financieren van LLO is dit essentieel. Ongeacht de benodigde evaluatie en benodigde hervormingen ter stimulans van de arbeidsmarktrelevantie (o.a.), staat LLO mede onder grote druk zonder voortzetting van een dergelijke financieringsmaatregelen sinds 1 januari 2024.
- Optimale aansluiting van dergelijke beleidsinstrumenten op de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur en regionale arbeidsmarktdienstverlening door de regionale werkcentra, vanuit de regionale werkgelegenheidsbehoefte en samenwerking met partners.

We vragen hier met urgentie om aandacht voor bestaande knelpunten hieromtrent. Middelen voor LLO zijn momenteel versnipperd, onsamenhangend en incidenteel georganiseerd. Gegeven de enorme opgave, en het instrumentele effect van wendbaar en veerkrachtig menselijk kapitaal op tal van andere beleidsdomeinen, zien we hoognodige verbeterpunten hieromtrent.

Er is structurele publieke financiering nodig op het gebied van loopbaanoriëntatie- en begeleiding, om- her- en bijscholing. Deze structurele financiering zou toegankelijk ontsloten moeten worden. Momenteel zijn er meer dan (40!) regelingen op het gebied van LLO. Dit maakt het onoverzichtelijk en er gaat veel tijd verloren aan aanvraagprocedures, verantwoordingssystematiek of überhaupt het vinden van de juiste regelingen. Momenteel werkt een consortium van provincies en de VNG (namens gemeenten) aan het voorstel HC-NL, dat bovenstaande regelt in de vorm van regionale talentfondsen.